

III.

MINISTERSTVO
PRO MÍSTNÍ
ROZVOJ ČR

Výroční zpráva o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2016

Vypracoval: Ministerstvo pro místní rozvoj

Odbor elektronizace veřejných zakázek a koncesí

Praha, květen 2017

Obsah

Úvod	2
1. Legislativní a nelegislativní opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek	3
2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek.....	8
2.1. <i>Velikost trhu veřejných zakázek.....</i>	<i>8</i>
2.2. <i>Údaje evidované v Informačním systému o veřejných zakázkách.....</i>	<i>10</i>
2.2.1. Statistiky zahájených, zadaných a zrušených veřejných zakázek	11
2.2.2. Struktura zakázek podle limitu	14
2.2.3. Struktura veřejných zakázek podle použitého zadávacího řízení	15
2.2.4. Intenzita konkurence na nabídkové straně	17
2.2.5. Analýza hodnotících kritérií použitých při zadávání veřejných zakázek.....	25
2.2.6. Podíl veřejných zakázek, které byly rozděleny na části.....	28
2.2.7. Hlavní zdroje financování a zakázky spolufinancované z EU.....	28
2.2.8. Zvláštní postupy v zadávacím řízení	29
3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních orgánů.....	32
3.1. <i>Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek</i>	<i>32</i>
3.2. <i>Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti veřejných zakázek.....</i>	<i>33</i>
3.3. <i>Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v orgánech veřejné správy za rok 2016.....</i>	<i>35</i>
4. Informační systém o veřejných zakázkách.....	40
4.1. <i>Věstník veřejných zakázek</i>	<i>40</i>
4.2. <i>Informační systém o veřejných zakázkách a modul SKD.....</i>	<i>40</i>
Závěr	42
Přehled zpracovatelů podkladů pro Výroční zprávu	43

Úvod

Ministerstvo pro místní rozvoj (dále jen „MMR“) předkládá Výroční zprávu o stavu veřejných zakázek v České republice za rok 2016 v souladu s usnesením vlády ze dne 5. června 2013 č. 418, které ukládá ministru pro místní rozvoj předkládat vládě uvedenou zprávu každoročně vždy do 31. května.

V rámci kapitoly 2. popisující situaci na trhu veřejných zakázek je nutné rozlišovat celkový trh veřejných zakázek a objem zakázek, které eviduje MMR. Celkový trh veřejných zakázek lze definovat jako celkový objem finančních prostředků, které zadavatelé vynaložili na nákupy či investice do služeb, dodávek či stavebních prací (tj. včetně zakázek malého rozsahu a zakázek realizovaných na základě zákonných výjimek). Oproti tomu objem zakázek evidovaných MMR (v Informačním systému o veřejných zakázkách) tvoří pouze část celkového trhu – jedná se o nadlimitní a podlimitní veřejné zakázky realizované v režimu zákona.

V části týkající se zakázek evidovaných v Informačním systému o veřejných zakázkách jsou k dispozici podrobnější informace o tom, jakým způsobem, resp. prostřednictvím kterých druhů zadávacích řízení, byly evidované finanční prostředky alokovány, který zdroj financování převládal, informace o vývoji zahájených veřejných zakázek apod.

Jsou-li ve statistické části uváděny údaje o finančních hodnotách, jedná se o hodnoty bez DPH. V případě, že některé statistiky obsahují údaje včetně DPH, je tato informace výslovně uvedena.

Součástí zprávy je také shrnutí aktivit v legislativní oblasti a dále informace od orgánů, které mají kontrolní pravomoci v oblasti zadávání veřejných zakázek, tedy Nejvyššího kontrolního úřadu, Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže a Ministerstva financí.

1. Legislativní a nelegislativní opatření v oblasti zadávání veřejných zakázek

Nové evropské směrnice o zadávání veřejných zakázek

V únoru 2014 schválila Rada EU tři nové směrnice (směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/24/EU o zadávání veřejných zakázek a o zrušení směrnice 2004/18/ES, směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/25/EU o zadávání zakázek subjekty působícími v odvětví vodního hospodářství, energetiky, dopravy a poštovních služeb a o zrušení směrnice 2004/17/ES a směrnice Evropského parlamentu a Rady 2014/23/EU o udělování koncesí), které regulují oblast veřejného investování na úrovni Evropské unie. ČR, jakož i ostatním členským státům, vyplynula z této skutečnosti povinnost do 2 let transponovat nová pravidla do vnitrostátního právního řádu.

Nový zákon o zadávání veřejných zakázek

Po schválení nových směrnic přistoupilo MMR k vytvoření zcela nového zákona o zadávání veřejných zakázek, čímž vznikl prostor pro vytvoření zcela nové právní úpravy.

V lednu 2016 proběhlo druhé čtení návrhu zákona a byly uplatněny pozměňovací návrhy. Poslanecká sněmovna ČR návrh schválila na třetím čtení dne 9. března 2016 a návrh postoupila Senátu ČR. Dne 7. dubna byl Poslanecké sněmovně ČR návrh Senátem ČR vrácen ve znění pozměňovacích návrhů. Senátem byla navržena pouze jedna změna, a to prodloužení legisvakanční lhůty. Dne 19. dubna Poslanecká sněmovna návrh přijala ve znění vráceném Senátem a postoupila jej k podpisu prezidentu republiky, který zákon podepsal dne 22. dubna 2016.

Dne 29. dubna 2016 byl ve Sbírce zákonů vyhlášen zákon č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek (ZZVZ) a zákon č. 135/2016 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o zadávání veřejných zakázek. Nabytí účinnosti obou zákonů bylo stanoveno na první den šestého kalendářního měsíce následujícího po dni jeho vyhlášení. Nová zákonná úprava tedy nabyla účinnosti dne 1. října 2016.

Nová právní úprava na jedné straně reflektuje směrniceovou úpravu veřejného investování, na straně druhé ovšem snižuje administrativní zátěž, činí celý zadávací proces maximálně efektivním a zároveň zachovává transparentnost a rovný přístup v průběhu řízení a je srozumitelná pro všechny účastníky zadávacího řízení.

Nově jsou upravovány zejména pravidla pro zadávání veřejných zakázek a s tím související povinnosti dodavatelů, zvláštní důvody pro ukončení smluv na veřejné zakázky, zvláštní podmínky fakturace u smluv na veřejné zakázky a dále pak výkon státní správy v oblasti zadávání veřejných zakázek a informační systém o veřejných zakázkách.

Vybrané zásadní změny:

- možnost doplnění jakékoli chybějící části nabídky s výjimkou informací majících vliv na hodnocení,
- možnost zadavatele požadovat prokázání splnění kvalifikačních předpokladů i po poddodavateli, který se bude podílet na plnění veřejné zakázky,
- zavedení možnosti přímých plateb poddodavatelům, pokud o to požádají,
- nemožnost stanovit ekonomickou výhodnost plnění pouze na základě nejnižší nabídkové ceny například v případě veřejných zakázek na architektonické, technické a inspekční služby, u těchto služeb je tak zadavatel povinen stanovit ekonomickou výhodnost nabídky alespoň z části na základě kritérií kvality,
- zvýšení limitu pro použití zjednodušeného podlimitního řízení u veřejných zakázek na stavební práce na 50 mil. Kč, zejména s ohledem na skutečnost, že stávající limit 10 mil. Kč splňovaly jen velmi malé projekty,
- nové možnosti pro identifikaci mimořádně nízké nabídkové ceny - ZZVZ umožňuje zadavatelům, aby dopředu v zadávací dokumentaci stanovili vzorec pro výpočet nebo stanovili přímo cenu, pod kterou budou nabídkové ceny považovat za mimořádně nízké,
- oprávnění zadavatele vyloučit dodavatele, který se v minulosti dopustil závažného profesního pochybení,
- zadavatel nemá povinnost svolávat hodnotící komise (s výjimkou veřejných zakázek s předpokládanou hodnotou nad 300 mil. Kč),
- možnost zadavatele nejprve hodnotit nabídky a následně posoudit kvalifikaci a soulad nabídky se zadávacími podmínkami pouze u vybraného dodavatele,
- rozkrývání majetkové struktury vybraného dodavatele,

Nové prováděcí právní předpisy k zákonu o zadávání veřejných zakázek

V návaznosti na přijetí zákona o zadávání veřejných zakázek byly na půdě MMR připraveny, do meziresortního připomínkového řízení předloženy a vládou následně schváleny prováděcí právní předpisy k novému zákonu:

- vyhláška č. 168/2016 Sb., o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele,
- vyhláška č. 169/2016 Sb., o stanovení rozsahu dokumentace veřejné zakázky na stavební práce a soupisu stavebních prací, dodávek a služeb s výkazem výměr,
- vyhláška č. 170/2016 Sb., o stanovení paušální částky nákladů řízení o přezkoumání úkonů zadavatele při zadávání veřejných zakázek,
- nařízení č. 172/2016 Sb., o stanovení finančních limitů a částek pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek,
- nařízení č. 173/2016 Sb., o stanovení závazných zadávacích podmínek pro veřejné zakázky na pořízení silničních vozidel,
- vyhláška č. 260/2016 Sb., o stanovení podrobnějších podmínek týkajících se elektronických nástrojů, elektronických úkonů při zadávání veřejných zakázek a certifikátu shody.

Prováděcí právní předpisy byly vypracovány a schváleny s dostatečným předstihem a nabyly tak účinnosti společně s novým zákonem. Prováděcí právní předpisy navazují na předchozí právní úpravu, obsahují však terminologické úpravy a upřesnění tak, aby plně reflektovaly změny v zákonné regulaci.

Poradní orgány

V souvislosti s přípravou nové legislativy bylo na půdě MMR ustanoveno Kolegium ministryně pro místní rozvoj pro oblast veřejného investování, Expertní skupina, Pracovní skupina složená ze zástupců poslaneckých a senátorských klubů a Pracovní skupina veřejné zakázky. V případě Kolegia se jedná o poradní orgán, který sdružuje zástupce odborné veřejnosti a je platformou pro odbornou diskusi nad koncepčními otázkami veřejného investování, v období přípravy nového zákona zejména ve vztahu k podobě nového zákona o zadávání veřejných zakázek a do budoucna se pak předpokládá, že se kolegium bude nadále vyjadřovat k otázkám budoucího směřování oblasti veřejného investování. Expertní skupinu tvoří reprezentanti z řad zadavatelů, dodavatelů, dohledových orgánů, odborných organizací a neziskových organizací, kteří byli jmenováni MMR a představují taktéž poradní orgán, který poskytuje první zpětnou vazbu k navrhovaným opatřením v oblasti veřejných zakázek a slouží jako místo pro předávání podnětů mezi gestorem veřejného zadávání a odbornou veřejností.

V průběhu roku 2016 byla jednání zaměřena především na výkladové problémy spojené s novou právní úpravou. V případě, že je nalezena všeobecná shoda,

vydává Expertní skupina výkladová stanoviska, která jsou uveřejňována na Portálu o veřejných zakázkách a koncesích.

Metodická podpora

- V souvislosti s nabytím účinnosti nového zákona Odbor práva veřejných zakázek a koncesí Ministerstva pro místní rozvoj (OPVZK) vytvořil a uveřejnil v rámci své metodické činnosti soubor metodik a stanovisek, jejichž účelem je usnadnění aplikace nové právní úpravy v oblasti zadávání veřejných zakázek.

Metodiky jsou rozděleny na:

- procesní, popisující vlastní postupy v jednotlivých zadávacích řízeních, včetně postupů znázorněných graficky spolu s tabulkami procesních lhůt pro jednotlivé druhy zadávacích řízení,
- metodiky formální, jejichž účelem je pomoci zadavatelům s formálními aspekty prostřednictvím vzorů dokumentů (vzory protokolů, dopisů, oznámení atp.). Tam, kde je v zadávacím řízení povinný výstup, je poskytnut vzor výstupu,
- metodiky speciální, které představují jednotlivé činnosti a úkony zadavatele a instituty k zákonu (hodnocení nabídek dle ekonomické výhodnosti, výběr dodavatele, podmínky účasti a posouzení účasti, předběžná tržní konzultace atd.). Tyto metodiky navazují na procesní metodiky a slouží zadavatelům k provádění jednotlivých činností,
- OPVZK také v souvislosti s problematikou v oblasti změny smlouvy dle zákona zpracovalo a uveřejnilo v rámci metodik k zákonu metodické stanovisko k tématu změn závazku ze smlouvy jako jednu z metodik.

Tyto metodiky jsou mezi sebou interaktivně propojeny s textem zákona.

Dále jsou zveřejněny metodiky k:

- uveřejňování veřejných zakázek.

Na tyto metodiky navazují metodiky:

- obecné, které se váží k dobré praxi a k zakázkám malého rozsahu (metodika zakázek malého rozsahu, metodika veřejného nakupování, evropské „best practice“ pro malé a střední podniky, praktická příručka EU pro fondy).

Na uvedené metodiky dále navazují oborové/odborné metodiky:

- sociální, které se týkají společensky zodpovědného nakupování, fair nakupování, praktické příručky, příručka EU,
- šetrné (zohledňující ekologické/zelené/šetrné aspekty zadávání) – je uveřejněna řada metodik, které zohledňují environmentální aspekty zadávání v řadě oblastí – od nákupu jednotlivých komodit až po zohlednění zelených kritérií a parametrů v projektování a ve stavbách,
- odborné/oborové – v rámci spolupráce s různými profesními organizacemi vznikají a jsou připravovány v současné době metodiky např. v oblasti stavebnictví a služeb (ČKAIT, ČKA, soutěž o návrh dle soutěžních řádů, Česká komora LOP, Cech podlahářů, Cech obkladačů ČR, Cech suché výstavby atd.), ICT zakázek a projektových prací.

Zároveň v průběhu roku 2016 byla pracovníky MMR provedena masivní školící kampaň k novému zákonu, zaměřena na veřejné zadavatele, dodavatele i odbornou veřejnost. V průběhu roku 2016 bylo proškoleno téměř 9 000 účastníků seminářů k novému zákonu o zadávání veřejných zakázek. Ještě v roce 2016 pro rok 2017 i následující roky MMR připravilo komplexní vzdělávací program k zákonu o zadávání veřejných zakázek.

2. Indikátory popisující situaci na trhu veřejných zakázek

Následující podkapitoly se zabývají popisem velikosti a struktury trhu veřejných zakázek v České republice, k čemuž je využit soubor vybraných indikátorů kalkulovaných na základě údajů z ISVZ, i dalších veřejně dostupných zdrojů (např. informační portál Monitor atd.). Větší prostor je věnován trhu veřejných zadavatelů, neboť jejich podíl na celkovém objemu veřejných zakázek je dominantní. Sektoroví zadavatelé, jak jsou dále v textu označováni zadavatelé zadávající sektorovou zakázku, jsou v první řadě podnikatelé, kteří nehospodaří s veřejnými prostředky (pokud současně nezadávají zakázku dominantně financovanou z veřejných rozpočtů).

2.1. Velikost trhu veřejných zakázek

Údaje o trhu veřejných zakázek za rok 2016 byly stejně jako v letech předchozích získány na základě analýzy vývoje relevantních makroekonomických ukazatelů a rozboru údajů o výdajích z veřejných rozpočtů a datech obsažených v ISVZ. Presentované údaje zahrnují vedle zakázek evidovaných v ISVZ rovněž veřejné zakázky malého rozsahu a veřejné zakázky zadávané v režimu výjimek dle § 18 a 19 zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů a dle § 29 a 30 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, ve znění pozdějších předpisů. Velikost trhu veřejných zakázek tedy představuje celkový objem finančních prostředků, které zadavatelé vynaložili na nákupy či investice do služeb, dodávek či stavebních prací. Trh veřejných zakázek je tvořen jak veřejnými¹, tak sektorovými² zadavateli. Pro lepší porovnatelnost údajů o velikosti trhu veřejných zakázek a finančních prostředcích evidovaných v ISVZ byla v této a následující podkapitole navýšena hodnota finančních prostředků v ISVZ o efektivní sazbu DPH.³

V roce 2016 došlo ve srovnání s rokem 2015 k výraznému propadu celkového trhu veřejných zakázek o téměř 100 mld. Kč. Trh klesal u obou typů zadavatelů. V případě veřejných zadavatelů je pokles důsledkem vysoké srovnávací hladiny dosažené v roce 2015, což bylo spojeno se snahou dočerpát prostředky z evropských fondů za programové období 2007 - 2013. Výše uvedené je patrné

¹ Veřejný zadavatel je definován v § 4 zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek jako Česká republika, státní příspěvková organizace, Česká národní banka, územní samosprávné celky nebo příspěvková organizace, u níž funkci zřizovatele vykonává územní samosprávný celek, a jiná právnická osoba definovaná zákonem. Pro účely statistik jsou jako veřejní zadavatelé označeni i zadavatelé zadávající zakázku dominantně financovanou z veřejných rozpočtů, kteří dle zákona postupují při zadávání veřejných zakázek podle pravidel platných pro veřejné zadavatele.

² Jedná se o zadavatele zadávající sektorovou veřejnou zakázku.

³ Efektivní sazba DPH pro veřejné zadavatele je počítána jako 3/4 základní sazby DPH a 1/4 sníženými sazbami DPH v daném roce. Pro sektorové zadavatele efektivní sazba DPH odpovídá základní sazbě DPH.

i z významného poklesu hrubé tvorby fixního kapitálu sektoru vládních institucí, která se propadla o 77 mld. Kč, což je velmi podobná hodnota jako pokles trhu veřejných zakázek veřejných zadavatelů.

Ve vztahu k HDP poklesl rozsah trhu o více než 2 p. b. na 10,31 %, což je hodnota nejnižší od roku 2006, kdy je tento ukazatel sledován. Důvodem poklesu je jak propad velikosti trhu v absolutní velikosti, tak i relativně vysoká dynamika nominálního HDP.

Pro rok 2017 lze v případě trhu veřejných zadavatelů očekávat opětovný nárůst. Důvodem je náběh čerpání finančních prostředků z programového období 2014+, jakož i velmi dobrá situace veřejných rozpočtů, což umožní zvýšení investiční aktivity i v rámci národních programů.

Na zvýšení velikosti trhu v roce 2017 ukazuje i vyšší objem zadaných zakázek evidovaných během roku 2016 v ISVZ. Vzhledem k tomu, že zejména velké zakázky na stavební práce mají většinou víceletý charakter (tj. plnění probíhá v řádu několika let a další významné stavební investice jsou realizovány s časovým odstupem), hodnota evidovaných zakázek v jednom roce do značné míry předznamenává vývoj trhu v roce následujícím.

Tabulka 1 Základní údaje o trhu veřejných zakázek v letech 2011-2016

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
HDP v mld. Kč (běžné ceny)	4 034	4 060	4 091	4 314	4 555	4 715
Celkové výdaje sektoru vládních institucí v mld. Kč	1 736	1 806	1 746	1 821	1 916	1 879
<i>z toho tvorba hrubého fixního kapitálu v mld. Kč</i>	181	169	152	179	236	159
Fiskální úsilí v mld. Kč	56	53	53	-56	32	-14
Trh veřejných zakázek v mld. Kč	502	493	478	581	583	486
- veřejní zadavatelé	439	414	409	440	500	427
- sektoroví zadavatelé	63	79	69	141	83	59
Podíl trhu VZ na HDP (v %)	12,44%	12,14%	11,68%	13,47%	12,80%	10,31%
Evidováno v ISVZ v mld. Kč	283	325	300	451	317	323
Podíl VZ evidovaných v ISVZ na trhu VZ (v %)	56,37%	65,92%	62,76%	77,62%	54,37%	66,46%

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - duben 2017, Fiskální výhled - listopad 2016, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval prof. Ing. Jan Pavel, VŠE Praha

Pozn.: * V případě roku 2016 se jedná o odhad na základě dostupných údajů (stav k 27. 4. 2017).
Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

Tabulka 2 Podíl prostředků alokovaných veřejnými a sektorovými zadavateli na celkové velikosti trhu veřejných zakázek

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016*
Veřejní zadavatelé (mld. Kč)	439	414	409	440	500	427
v % HDP	10,88%	10,20%	10,00%	10,20%	10,98%	9,06%
Sektoroví zadavatelé (mld. Kč)	63	79	69	141	83	59
v % HDP	1,56%	1,95%	1,69%	3,27%	1,82%	1,25%
Trh VZ celkem (mld. Kč)	502	493	478	581	583	486
v % HDP	12,44%	12,14%	11,68%	13,47%	12,80%	10,31%
HDP, běžné ceny (mld. Kč)	4 034	4 060	4 091	4 314	4 555	4 715

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - duben 2017, Fiskální výhled - listopad 2016, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval prof. Ing. Jan Pavel, VŠE Praha

Pozn.: V hodnotách jsou zahrnuty i údaje o VZMR a výjimkách definovaných zákonem.

* V případě roku 2016 se jedná o odhad na základě dostupných údajů (stav k 27. 4. 2017).

Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

Pro úplnost je nutné uvést, že údaje za rok 2016 byly vypočítány z dat dostupných k 27. 4. 2017. V budoucnu lze očekávat jejich zpřesnění v návaznosti na dostupnost přesnějších údajů například o hospodaření zdravotních pojišťoven nebo hospodaření akciových společností a státních podniků, které spadají do kategorie veřejných zadavatelů.

2.2. Údaje evidované v Informačním systému o veřejných zakázkách

Podíl veřejných zakázek evidovaných v ISVZ byl v minulých obdobích ovlivněn změnami v limitech zakázek malého rozsahu, tj. limitech, od kterých jsou veřejní zadavatelé povinni soutěžit veřejné zakázky v režimu zákona. Od 1. 4. 2012 byly limity pro podlimitní veřejné zakázky sníženy na polovinu, tj. na 1 mil. Kč pro dodávky a služby a na 3 mil. Kč pro stavební práce. Od 1. 1. 2014, kdy nabyla účinnost technická novela zákona o veřejných zakázkách, byly limity opět zvýšeny na původní hodnoty, tj. 2 mil. Kč pro dodávky a služby a 6 mil. Kč pro stavební práce.

V ISVZ jsou evidovány pouze ty veřejné zakázky, u kterých zákon ukládá zadavatelům povinnost uveřejňovat základní informace prostřednictvím stanovených formulářů ve Věstníku veřejných zakázek, a dále veřejné zakázky realizované prostřednictvím elektronického tržiště. Za správnost údajů uvedených ve formulářích zodpovídá vždy zadavatel.

V roce 2016 došlo k výraznému meziročnímu nárůstu podílu zakázek evidovaných v ISVZ z 54 % na 66 % objemu trhu veřejných zakázek. Důvodem je kombinace poklesu celkového rozsahu trhu veřejných zakázek a mírného nárůstu objemu veřejných zakázek evidovaných v ISVZ. Celková úroveň evidovaných zakázek (jakož i jejich podíl na trhu) se tak vrátila na hodnotu z roku 2012.

Mírný nárůst evidovaných zakázek u veřejných zadavatelů je důsledkem rozbíhající se investiční aktivity spojené s čerpáním evropských prostředků za programové období 2014+. Jak již bylo zmíněno, hodnota evidovaných zakázek je určitým předstihovým indikátorem vývoje trhu veřejných zakázek o rok později. Zatímco tedy prudký nárůst evidovaných zakázek v roce 2014 předjímal nárůst trhu veřejných zadavatelů v roce 2015 a pokles v roce 2015 indikoval redukci trhu veřejných zakázek v roce 2016, nárůst v roce 2016 je předzvěstí růstu celkového trhu.

Z hlediska poměru zakázek evidovaných v ISVZ na celkovém trhu se v roce 2016 hodnota pohybuje mírně nad 66 %, což je 5 procentních bodů nad dlouhodobým průměrem.

Tabulka 3 Podíl objemu finančních prostředků VZ evidovaných ISVZ na celkovém trhu veřejných zakázek

Rok	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Trh veřejných zakázek (mld. Kč)	502	493	478	581	583	486
Evidováno v ISVZ (mld. Kč)	283	325	300	451	317	323*
Podíl (%)	56,37%	65,92%	62,76%	77,62%	54,37%	66,46%

Zdroje: Český statistický úřad, Ministerstvo financí – Makroekonomická predikce - duben 2017, Fiskální výhled - listopad 2016, Informační systém o veřejných zakázkách, zpracoval prof. Ing. Jan Pavel, VŠE Praha
Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 30. 3. 2017*

Pozn.: Údaje za rok 2015 byly zpřesněny.

* V případě roku 2016 se jedná o odhad velikosti trhu veřejných zakázek na základě dostupných údajů (stav k 27. 4. 2017).

Uváděné finanční hodnoty jsou včetně DPH.

V následujících kapitolách uvádíme statistiky, které se věnují struktuře té části trhu veřejných zakázek, která je evidována v ISVZ.

2.2.1. Statistiky zahájených, zadaných a zrušených veřejných zakázek

Tato kapitola je věnována zahájeným, zadaným a zrušeným veřejným zakázkám uveřejněným prostřednictvím příslušných formulářů ve Věstníku veřejných zakázek (dále jen „Věstník“), které jsou evidovány v ISVZ.

Níže uvedené statistiky je ovšem nutné interpretovat s ohledem na skutečnost, že ne všechny veřejné zakázky v režimu zákona jsou povinně zahajovány odesláním

oznámení do Věstníku. Například zjednodušené podlimitní řízení (dále jen „ZPŘ“) je zahajováno odesláním výzvy minimálně 5 dodavatelům a současně uveřejněním na profilu zadavatele, resp. nejdříve uveřejněním výzvy na profilu zadavatele dle ZZVZ s tím, že pokud zadavatel hodlá současně poslat výzvu i přímo vybraným dodavatelům, musí jich být stále min. 5. Tato výzva je zároveň uveřejněna na profilu zadavatele, nikoli ve Věstníku. Pokud je pak veřejná zakázka v ZPŘ zadána, je uveřejněno oznámení o zadání ve Věstníku. Povinnost zahájit zadávací řízení odesláním výzvy a nikoli ve Věstníku platí rovněž pro jednací řízení bez uveřejnění (dále jen „JŘBU“), zadání tohoto řízení je však ve Věstníku oznamováno.

Z tohoto důvodu je u zakázek evidovaných ve Věstníku počet zadaných zakázek vyšší než počet zahájených zakázek.

Zahájené veřejné zakázky

V roce 2016 bylo v ISVZ evidováno celkem 8 220 zahájených veřejných zakázek, což představuje nárůst o 749 veřejných zakázek oproti roku 2015, kdy bylo evidováno 7 471 zahájených veřejných zakázek. Důvodem je pravděpodobně nastartování nových operačních programů, jakož i zlepšení situace veřejných rozpočtů v souvislosti s dobrým výkonem ekonomiky. Téměř 53 % zakázek bylo zahájeno v prvním pololetí roku 2016, na poslední čtvrtletí již připadá pouze necelých 15 % všech zahájených zakázek.

Tabulka 4 Veřejné zakázky zahájené v roce 2016

Přehled po měsících			Přehled po kvartálech		
Měsíc	Počet VZ	v % z celého roku	Kvartál	Počet VZ	v % z celého roku
leden	482	5,9%	1.	1 914	23,3%
únor	652	7,9%			
březen	780	9,5%			
duben	794	9,7%	2.	2 429	29,5%
květen	813	9,9%			
červen	822	10,0%			
červenec	623	7,6%	3.	2 704	32,9%
srpen	707	8,6%			
září	1374	16,7%			
říjen	324	3,9%	4.	1 173	14,3%
listopad	388	4,7%			
prosinec	461	5,6%			
Celkem 2016	8 220	100,0%	Celkem	8 220	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Zadané veřejné zakázky

V roce 2016 byly v ISVZ evidovány zadané zakázky o celkové hodnotě 271 mld. Kč (bez DPH), což je nárůst o 6 mld. Kč oproti roku 2015, kdy hodnota zadaných zakázek činila 265 mld. Kč. Pouze mírný nárůst je dán kombinací poklesu hodnot sektorových zadavatelů o 20 mld. Kč a nárůstem u veřejných zadavatelů o 26 mld. Kč.

Tabulka 5 Veřejné zakázky zadané v roce 2016

Přehled po měsících					Přehled po kvartálech				
Měsíc	Hodnota VZ bez DPH (mld. Kč)	Finanční objem v %	Počet VZ	Podíl VZ v %	Kvartál	Hodnota VZ bez DPH (mld. Kč)	Finanční objem v %	Počet VZ	Podíl VZ v %
leden	12	4,3%	819	6,7%	1.	31	11,5%	2 150	17,6%
únor	9	3,2%	604	4,9%					
březen	11	4,0%	727	6,0%					
duben	11	4,0%	803	6,6%	2.	41	15,1%	2 856	23,4%
květen	14	5,1%	969	7,9%					
červen	16	6,0%	1084	8,9%					
červenec	14	5,3%	960	7,9%	3.	60	22,0%	3 147	25,8%
srpen	23	8,3%	1102	9,0%					
září	23	8,4%	1085	8,9%					
říjen	42	15,5%	1921	15,7%	4.	139	51,4%	4 056	33,2%
listopad	61	22,6%	1197	9,8%					
prosinec	36	13,3%	938	7,7%					
Celkem 2016	271	100,0%	12 209	100,0%	Celkem	271	100,0%	12 209	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Zrušené veřejné zakázky

U celkového počtu zrušených veřejných zakázek lze identifikovat pokračování poklesu z předešlých let. V roce 2016 bylo zrušeno 1 979 zakázek, zatímco předešlý rok 2 791. Pokles lze identifikovat nejen u absolutní hodnoty, ale též v relativním vyjádření. V roce 2016 dosáhl podíl zrušených zakázek na vyhlášených 24 % (proti 37 % v roce předcházejícím) a na zadaných 16 % (proti 18 % v roce předcházejícím). Značný rozdíl v podílových ukazatelích je způsoben tím, že zjednodušená podlimitní řízení jsou v ISVZ zachycena pouze při zadání, a nikoliv při vyhlášení.

Tabulka 6 Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2016

Druh zadavatele	Počet rušících formulářů F51/rušících formulářů F03/F06
Veřejný	1 837
Sektorový	83
Neuvedeno	59
Celkem	1 979

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

Pozn.: Druh zadavatele „Neuvedeno“ znamená, že zadavatel v rušícím formuláři neoznačil, zda je veřejným či sektorovým zadavatelem.

Tabulka 7 Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2015

Druh zadavatele	Počet rušících formulářů F51	Počet rušících formulářů F51 - jedna nabídka	Podíl rušících formulářů z důvodu jedné nabídky (%)
Veřejný	2 642	261	9,9%
Sektorový	100	1	1,0%
Neuvedeno	49	0	0,0%
Celkem	2 791	262	9,4%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Pozn.: Druh zadavatele „Neuvedeno“ znamená, že zadavatel v rušícím formuláři neoznačil, zda je veřejným či sektorovým zadavatelem.

2.2.2. Struktura zakázek podle limitu

Rozložení zadaných veřejných zakázek evidovaných v ISVZ podle limitu nevykázalo mezi roky 2015 a 2016 téměř žádné změny. Z hlediska počtu jsou i nadále dominantní zakázky podlimitní (téměř 60 %), avšak z hlediska objemu jednoznačně nadlimitní (téměř 75 %). Nové vyšší limity pro nadlimitní veřejné zakázky platné od 1. ledna 2016⁴ nevedly k významnějším změnám v rozložení mezi oběma kategoriemi.

⁴ Limity stanovené nařízením vlády č. 77/2008 Sb. se zvýšily o 9 %, např. pro zakázky na stavební práce to je nárůst o více než 11 mil. Kč ze 131 402 000 Kč na 142 668 000 Kč.

Tabulka 8 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2016

Limit VZ	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v ml. Kč	Podíl na hodnotě v %
Nadlimitní	4 771	39,1%	202	74,6%
Podlimitní	6 995	57,3%	55	20,3%
VZMR	60	0,50%	0	0,10%
Neuvedeno	383	3,10%	14	5,00%
Celkem	12 209	100,0%	271	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 9 Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2015

Limit VZ	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v ml. Kč	Podíl na hodnotě v %
Nadlimitní	5 192	34,3%	201	75,7%
Podlimitní	9 942	65,7%	64	24,3%
Celkem	15 134	100,0%	265	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.3. Struktura veřejných zakázek podle použitého zadávacího řízení

Fungování trhu veřejných zakázek je významně ovlivňováno zastoupením jednotlivých druhů zadávacích řízení, přičemž jako žádoucí se jeví co nejvyšší využití otevřených řízení, která umožňují maximálně využít konkurenční boj nabízejících ve prospěch zadavatele.

Následující tabulka 10 ukazuje strukturu zakázek evidovaných v ISVZ v roce 2016 dle druhu zadavatele, přičemž v případě veřejných zadavatelů lze konstatovat pozitivní změny. Podíl otevřených řízení na hodnotě celkových veřejných zakázek evidovaných v ISVZ se sice zvýšil jen minimálně (ze 71,1 na 71,9 %), avšak významně poklesl rozsah JŘBU z 14,3 na 10,3 %. V relativním vyjádření se více než zdvojnásobil význam užších řízení, která lze vzhledem k nemožnosti veřejných zadavatelů provádět redukci nabízejících považovat za rovnocenná otevřeným řízením. V relativním vyjádření poklesl na polovinu význam zjednodušených podlimitních řízení. Ostatní druhy zadávacího řízení zůstávají v případě veřejných zadavatelů marginální.

I přes pokles lze však stále považovat význam JŘBU za příliš vysoký, což vyniká zejména v komparaci se situací ve starých členských zemích, kde je jejich podíl zhruba poloviční⁵.

Tabulka 10 Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2016

Druh zadávacího řízení	Veřejní zadavatelé				Sektoroví zadavatelé			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Otevřené řízení	6 386	55,5%	160	71,9%	274	38,8%	26	54,2%
Zjednodušené podlimitní řízení	2 459	21,4%	9	4,0%	6	0,8%	0	0,0%
Jednací řízení bez uveřejnění	2 176	18,9%	23	10,3%	263	37,2%	7	14,6%
Užší řízení	345	3,0%	29	13,0%	12	1,7%	1	2,1%
Jednací řízení s uveřejněním	132	1,1%	1	0,4%	152	21,5%	14	29,2%
Soutěžní dialog	4	0,0%	0,5	0,2%	0	0,0%	0	0,0%
Celkem	11 502	100,0%	222,5	100,0%	707	100,0%	48	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 11 Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2015

Druh zadávacího řízení	Veřejní zadavatelé				Sektoroví zadavatelé			
	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %	Počet zadaných VZ	Podíl zadaných VZ v %	Hodnota v mld. Kč	Podíl na hodnotě v %
Otevřené řízení	6 320	44,0%	140	71,1%	278	36,2%	34	49,5%
Zjednodušené podlimitní řízení	3 626	25,2%	13	6,4%	9	1,2%	0	0,0%
Jednací řízení bez uveřejnění	3 654	25,4%	28	14,3%	281	36,5%	16	23,1%
Užší řízení	336	2,3%	12	6,0%	12	1,6%	1	0,8%
Jednací řízení s uveřejněním	139	1,0%	1	0,7%	173	22,5%	18	25,7%
Neuvedeno	287	2,0%	3	1,3%	16	2,1%	1	0,8%
Soutěžní dialog	3	0,0%	0,3	0,1%	0	0,0%	0	0,0%
Celkem	14 365	100,0%	197	100,0%	769	100,0%	68	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

⁵ Mezinárodní srovnání je k dispozici např. zde:

http://ec.europa.eu/internal_market/scoreboard/performance_per_policy_area/public_procurement/index_en.htm

Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh

Nízký počet soutěží o návrh lze odůvodnit tím, že jen malé množství připravovaných soutěží svou předpokládanou hodnotou překročí zákonný limit pro povinný postup dle zákona. Z hlediska předmětu jsou realizovány soutěže o návrh zejména v oblasti architektonických řešení, územního plánování, výzkumu a vývoje, informačních technologií, marketingových či uměleckých služeb.

Tabulka 12 Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh

Rok	Počet realizovaných soutěží o návrh v daném roce	Celková konečná hodnota bez DPH (mil. Kč)
2016	27	23
2015	18	14

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 4. 2017 za rok 2016, za rok 2015 dni 10. 2. 2016

2.2.4. Intenzita konkurence na nabídkové straně

Jedním ze základních předpokladů efektivního fungování trhu veřejných zakázek je dostatečná míra konkurence na nabídkové straně, kterou je možné aproximovat průměrným počtem nabídek podaných do zadávacích řízení. Dostatečný počet nabídek umožňuje v důsledku existence konkurenčního efektu (nepřímo úměrný vztah mezi počtem podaných nabídek a vysoutěženou cenou) dosahování příznivých cen pro zadavatele. Cílem však není usilovat o stále vyšší počet nabídek, ale dosažení optimálního počtu (v závislosti na velikosti nabídky a odvětví), kdy dojde k vyčerpání potenciálu konkurenčního efektu, aniž by přitom neúměrně rostly administrativní náklady na straně zadavatele (např. při posuzování a hodnocení nabídek).

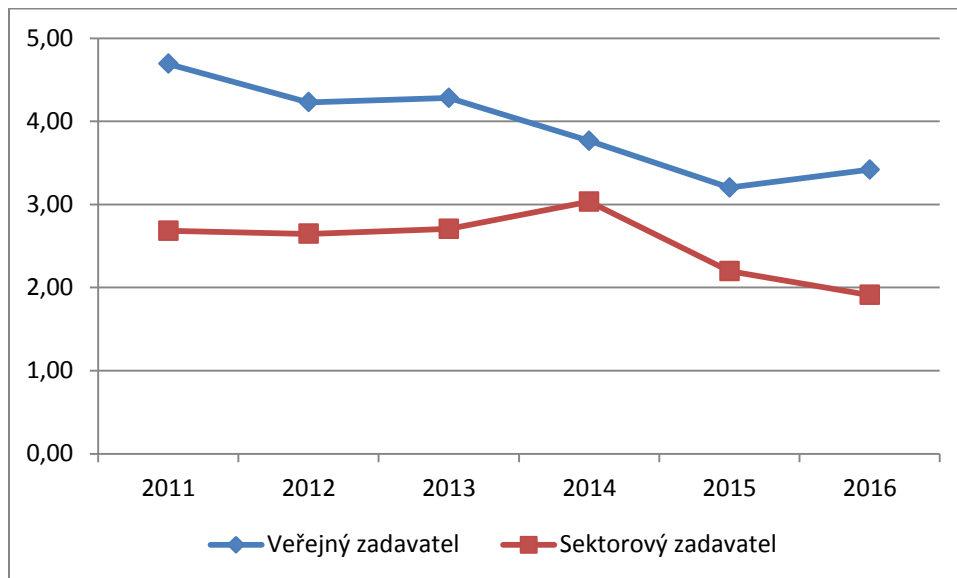
Ukazatel průměrného počtu podaných nabídek u zadaných zakázek veřejných zadavatelů přerušil v roce 2016 pokles zaznamenaný v předešlých letech a mírně vzrostl. V současné době se tak nachází na úrovni let 2006 a 2007. Oproti průměru EU, který se pohybuje kolem 5,5 nabídek na jednu veřejnou zakázku⁶, se tak Česká republika pohybuje podstatně níže.

Průměrný počet nabídek u zadaných zakázek sektorových zadavatelů pokračoval v roce 2016 v poklesu a dokonce se dostal na hodnotu nižší než 2. Jedná se o nejnižší hodnotu zaznamenanou od roku 2006, kdy je tento ukazatel sledován.

⁶ Studie Public Procurement in Europe: Cost and effectiveness, 2011. Dostupné z: http://ec.europa.eu/internal_market/publicprocurement/docs/modernising_rules/cost-effectiveness_en.pdf

Důvodem je zřejmě menší objem zadaných veřejných zakázek, a také již zmíněná zlepšující se ekonomická situace.

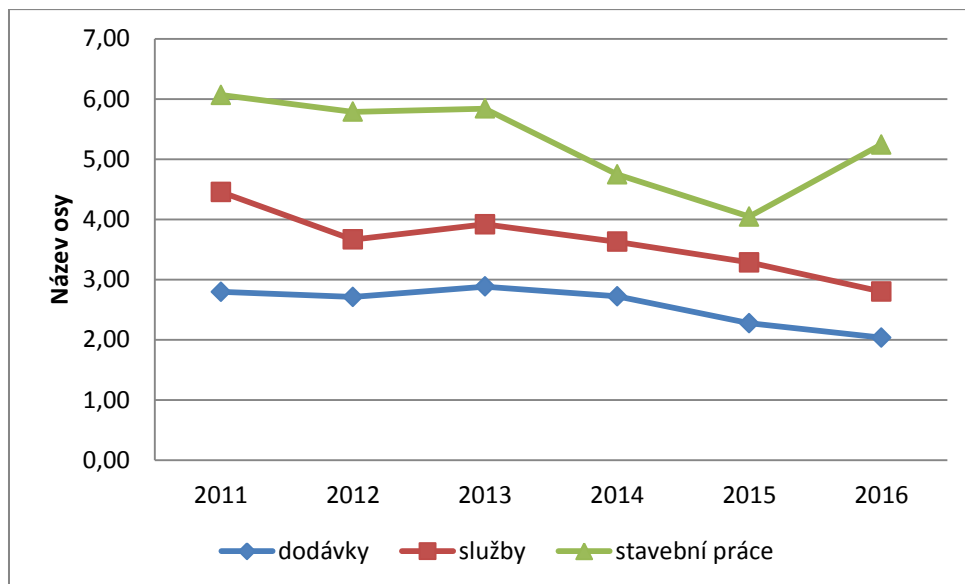
Graf 1 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) v letech 2011-2016

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

Průměrný počet nabídek u veřejných zadavatelů u jednotlivých druhů zakázek dle předmětu je rozdílný v případě stavebních prací a dodávek a služeb. Zatímco v prvním případě je došlo k nárůstu, v ostatních pokračuje sestupný trend. Odlišný vývoj ukazatele reflektuje odlišnou situaci v relevantních ekonomických sektorech. Zatímco stavebnictví se potýká s propadem, což podporuje růst konkurence u veřejných zakázek, ostatní sektory si vedou dobře a veřejný sektor tak zřejmě považují pouze za dodatečnou tržní příležitost.

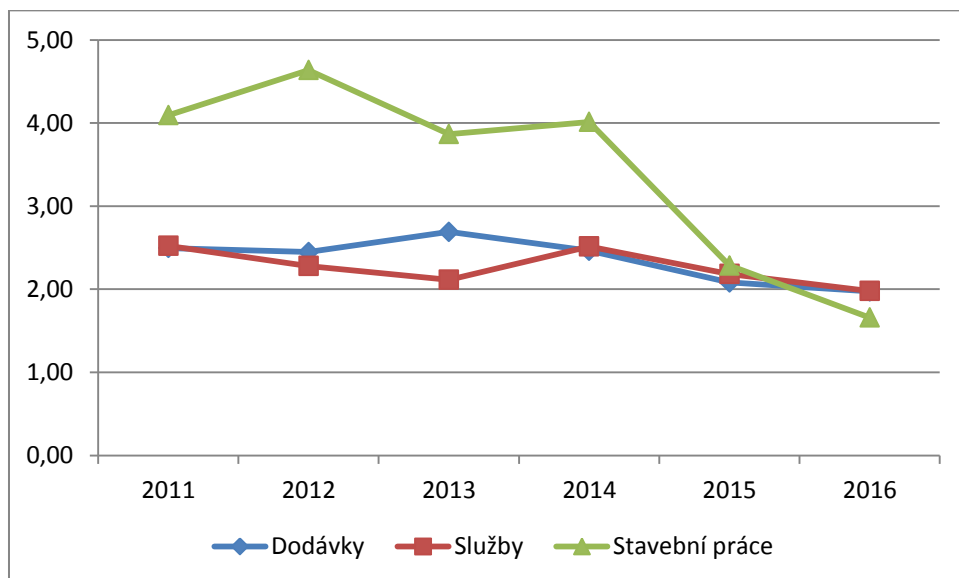
Graf 2 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) dle druhu VZ v letech 2011 - 2016 – Veřejný zadavatel

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

U sektorových zadavatelů pokračuje sestupný trend u všech třech typů veřejných zakázek. Překvapivý je pokles průměrného počtu nabídek u stavebních prací, kde se hodnota tohoto ukazatele dostala pod úroveň u dodávek a služeb. Z hlediska počtu podaných nabídek lze jen velmi těžko hovořit o konkurenčním prostředí.

Graf 3 Vývoj průměrného počtu nabídek (ze zadaných zakázek) dle druhu VZ v letech 2011 - 2016 – Sektorový zadavatel

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

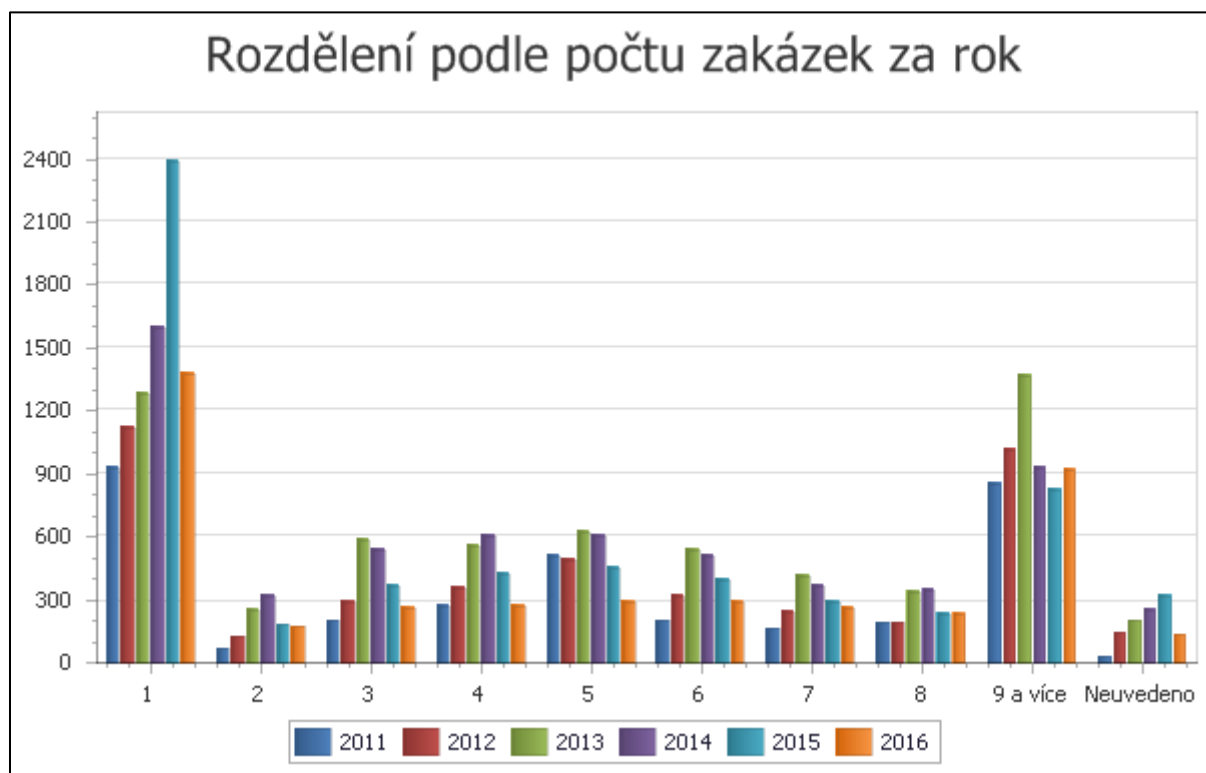
Intenzitu konkurence nelze však posuzovat pouze podle průměrných počtů nabídek, ale je nutné také analyzovat distribuci počtu nabídek ve sledovaném souboru zadávacích řízení, což je pro veřejné zadavatele zachyceno v následujících histogramech, které porovnávají vývoj v absolutních i relativních hodnotách. Aby bylo možné lépe vystihnout trendy v této oblasti, uvádíme v grafech 4 – 9 údaje od roku 2011.

V případě stavebních zakázek lze konstatovat zlepšení oproti předešlému roku, kdy se snížil podíl zakázek zadaných na základě pouze jedné nabídky. Zatímco v roce 2015 to bylo 40 % zakázek, v roce 2016 to bylo 33 %.

U ostatních dvou typů předmětů plnění (služby a dodávky) pokračuje negativní trend minulých let, kdy roste význam zakázek zadaných pouze na základě jedné nabídky. V obou případech se jedná o cca 45 % všech zadaných zakázek.

Podíly zakázek s jednou nabídkou lze jednoznačně považovat za příliš vysoké, a to zejména v sektoru stavebnictví, který se vyznačuje vysokou mírou konkurence. Navíc se situace významně nezlepšuje ani přes pokles významu JŘBU.

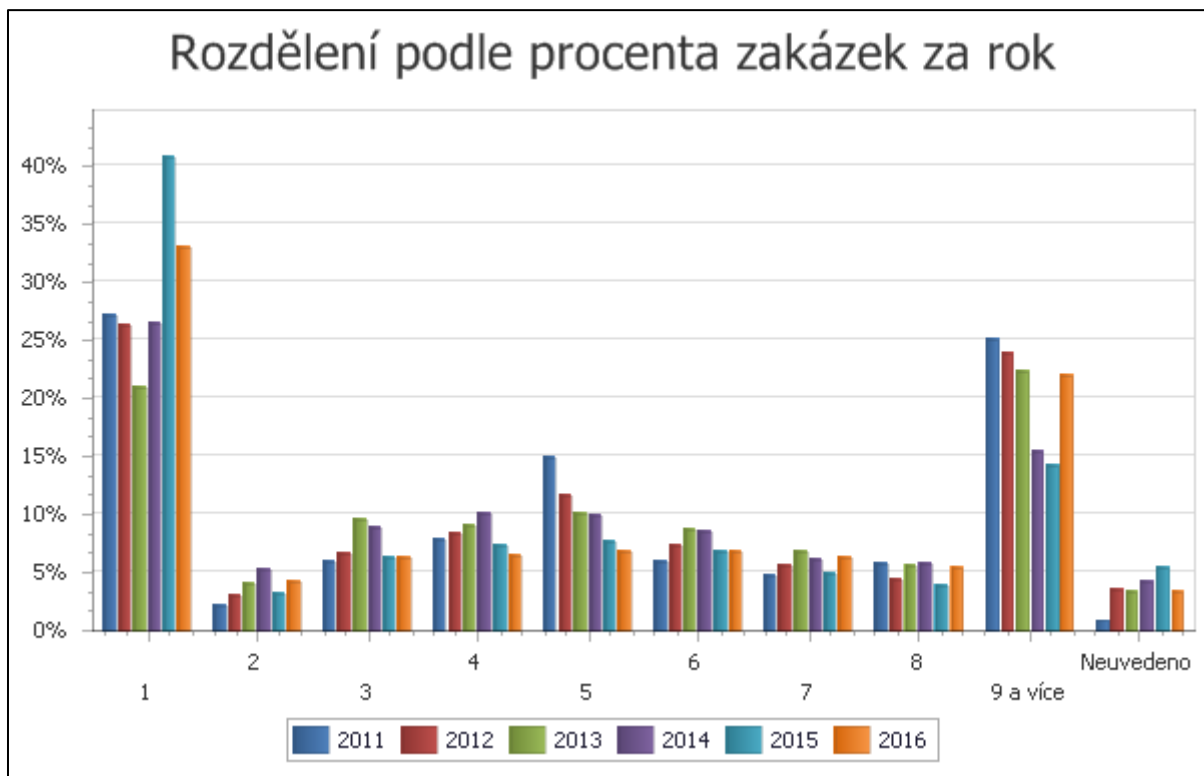
Graf 4 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadaných zakázek v letech 2011-2016 (veřejný zadavatel, stavební práce)

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

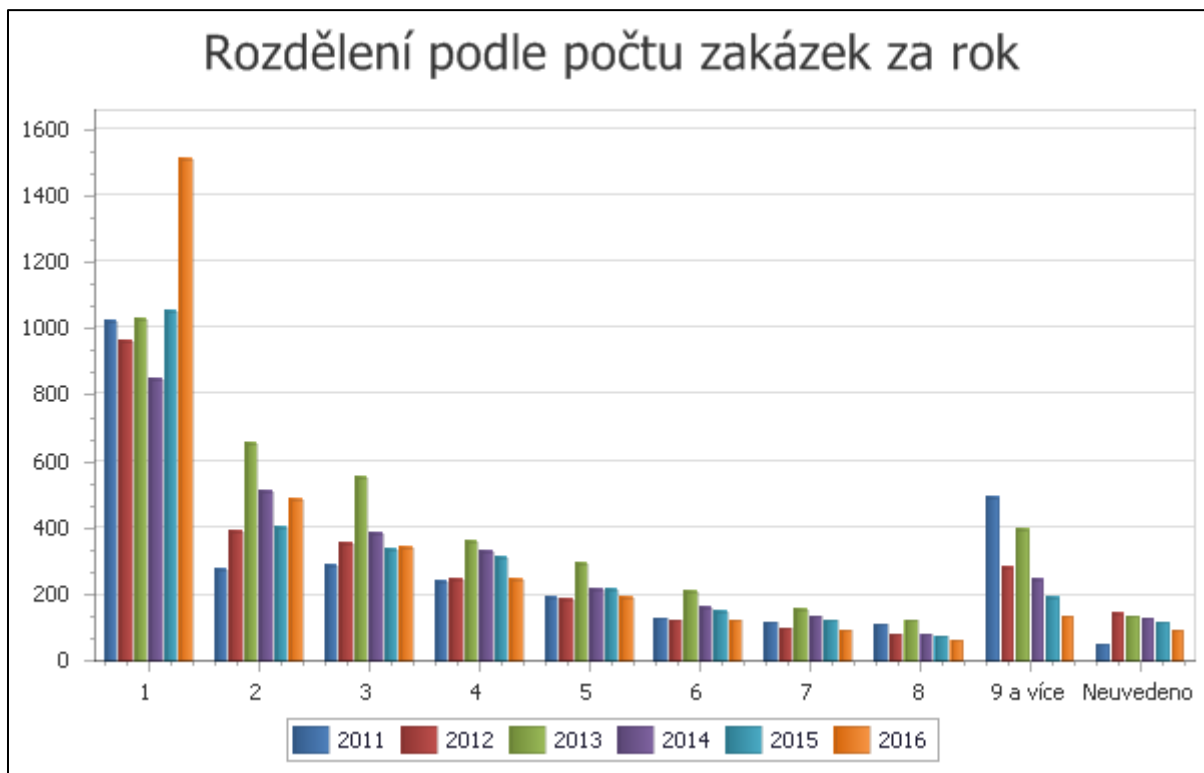
Graf 5 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadaných zakázek v letech 2011-2016 (veřejný zadavatel, stavební práce)

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

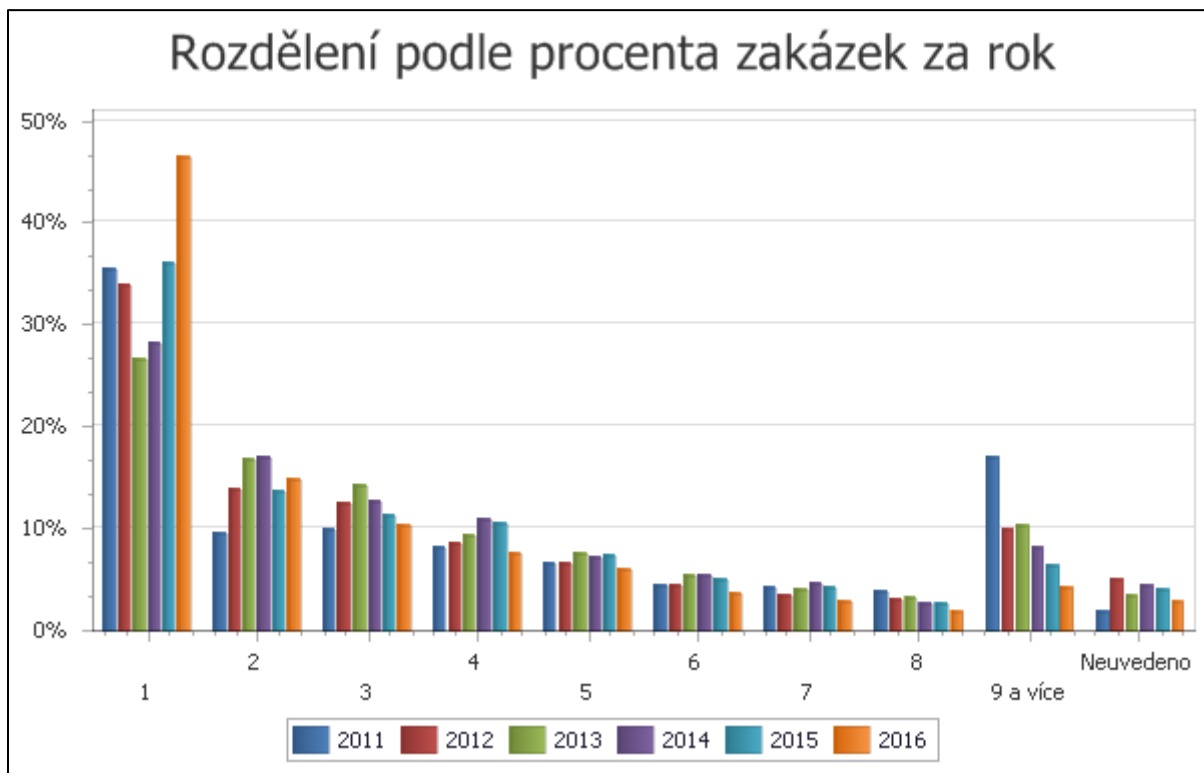
Graf 6 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadaných zakázek v letech 2011-2016 (veřejný zadavatel, služby)

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

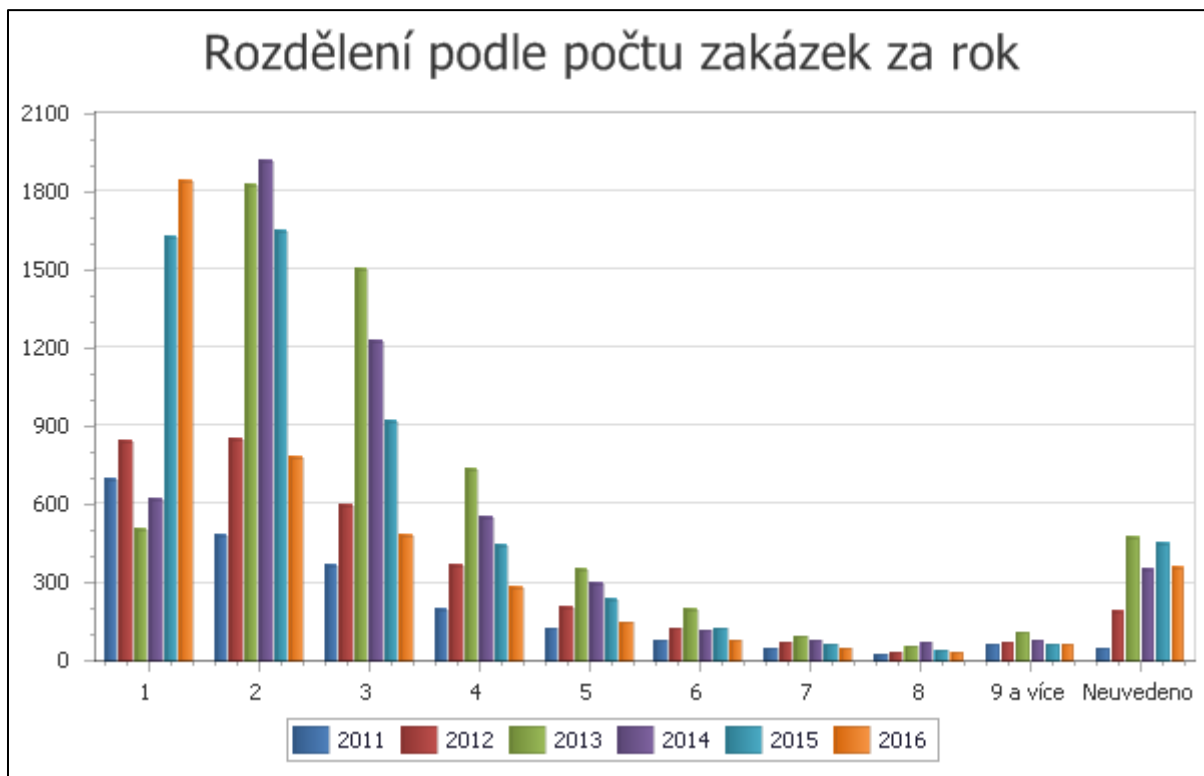
Graf 7 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadaných zakázek v letech 2011-2016 (veřejný zadavatel, služby)

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

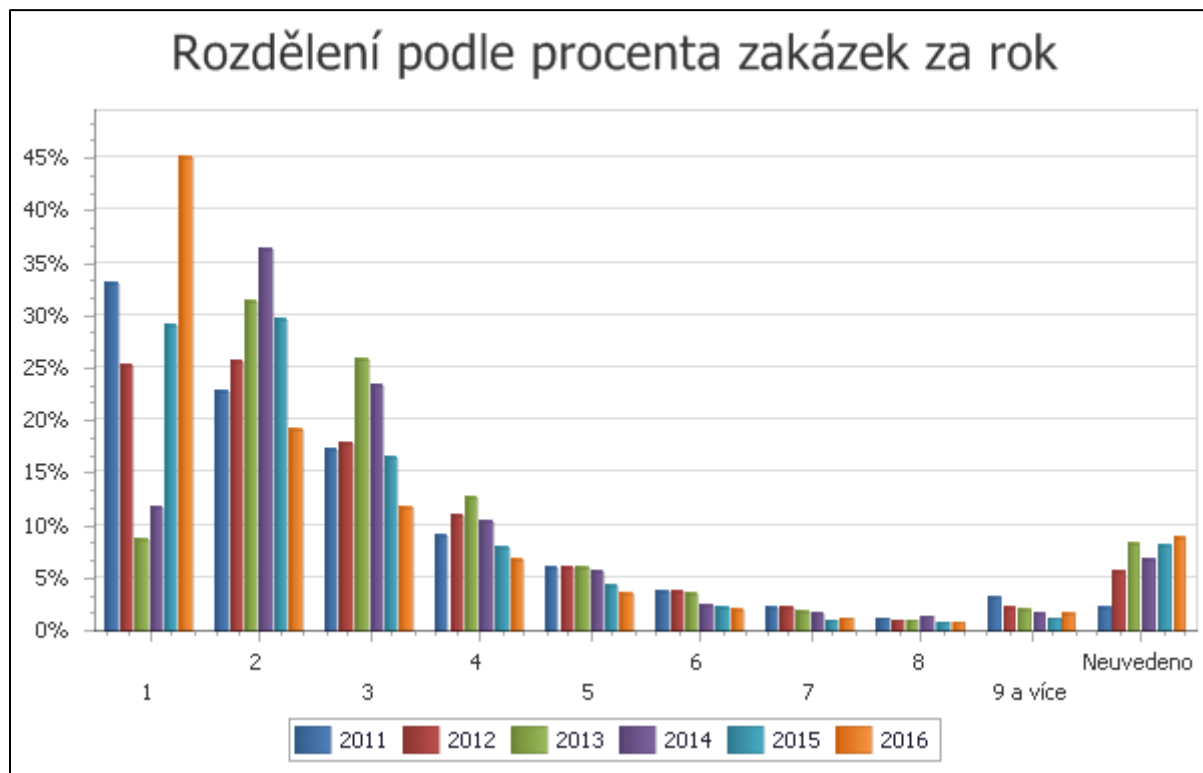
Graf 8 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k počtu zadaných zakázek v letech 2011-2016 (veřejný zadavatel, dodávky)

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

Graf 9 Vývoj počtu podaných nabídek vzhledem k podílu zadaných zakázek v letech 2011-2016 (veřejný zadavatel, dodávky)

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

2.2.5. Analýza hodnotících kritérií použitých při zadávání veřejných zakázek

V roce 2016 sice významně poklesl podíl zakázek zadaných na základě hodnotícího kritéria nejnižší nabídková cena, a to mírně nad 60 %; nicméně nelze usuzovat na změnu trendu, neboť u 27 % zakázek není hodnotící kritérium uvedeno. Proč významně narostl podíl zakázek s nevyplněným údajem, není zcela jasné a bude předmětem analýzy.

Tabulka 13 Analýza trendů použitých hodnoticích kritérií – data z výsledkových formulářů

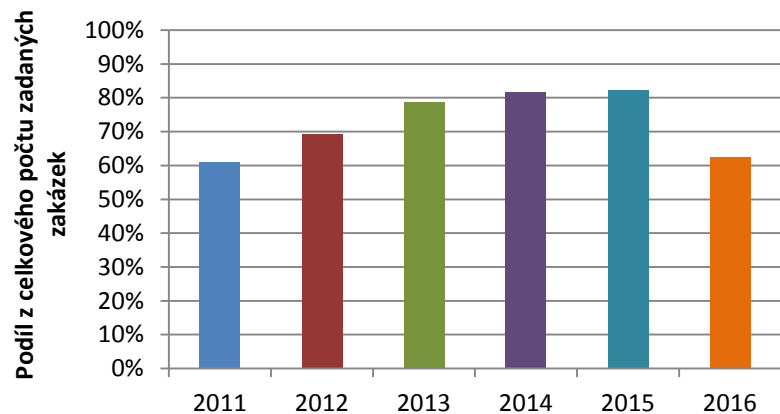
Hodnotící kritéria														
Rok	Počet VZ celkem	Hodnota VZ celkem v mld. Kč	Nejnižší nabídková cena				Ekonomická výhodnost nabídky				Neuvedeno			
			Počet VZ	Počet VZ v %	Hodnota VZ v mld. Kč	Hodnota VZ v %	Počet VZ	Počet VZ v %	Hodnota VZ v mld. Kč	Hodnota VZ v %	Počet VZ	Počet VZ v %	Hodnota VZ v mld. Kč	Hodnota VZ v %
2011	8 762	239	5 333	60,9%	86	36,1%	2 937	33,5%	144	60,2%	492	5,6%	9	3,6%
2012	10 842	273	7 498	69,2%	152	55,6%	2 819	26,0%	115	42,1%	525	4,8%	6	2,3%
2013	16 324	250	12 836	78,6%	188	75,0%	2 756	16,9%	57	22,7%	732	4,5%	6	2,3%
2014	14 983	376	12 254	81,8%	274	72,7%	2 091	14,0%	87	23,2%	638	4,3%	15	4,1%
2015	15 134	265	12 471	82,4%	216	81,3%	1 712	11,3%	44	16,5%	951	6,3%	6	2,2%
2016	12 209	271	7 622	62,4%	101	37,3%	1 185	9,7%	28	10,3%	3295	27,0%	141	52,03%

Hodnotící kritéria										
Rok	Počet VZ celkem	Hodnota VZ celkem v mld. Kč	Náklady životního cyklu				Nejlepší poměr ceny a kvality			
			Počet VZ	Počet VZ v %	Hodnota VZ v mld. Kč	Hodnota VZ v %	Počet VZ	Počet VZ v %	Hodnota VZ v mld. Kč	Hodnota VZ v %
2011	8 762	239	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
2012	10 842	273	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
2013	16 324	250	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
2014	14 983	376	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
2015	15 134	265	0	0%	0	0%	0,0	0%	0	0%
2016	12 209	271	1	0,01%	0,04	0,01%	106	0,9%	0,5	0,2%

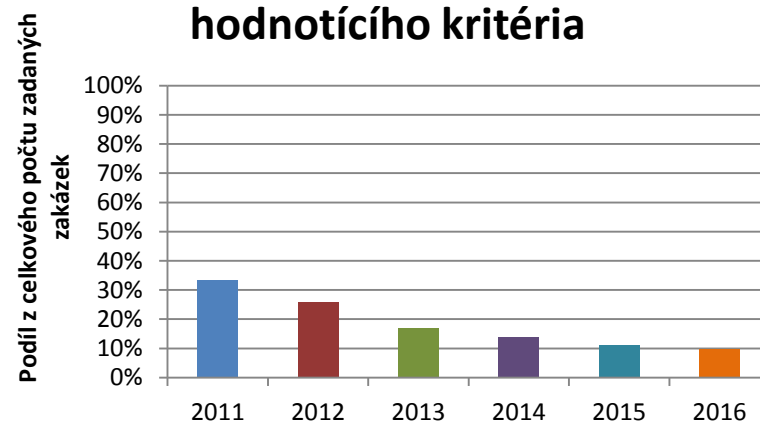
Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017 pro rok 2016. Data za roky 2011 – 2015 jsou platná ke dni 10. 2. 2016.

Trend využití nejnižší nabídkové ceny jako hodnotícího kritéria

Trend využití ekonomické výhodnosti nabídky jako hodnotícího kritéria

2.2.6. Podíl veřejných zakázek, které byly rozděleny na části

Zadavatel je oprávněn rozdělit veřejnou zakázku na části, pokud to umožňuje povaha předmětu veřejné zakázky, a pokud bude zakázka realizována v režimu, který je odvozen od součtu předpokládaných hodnot všech jejích částí. Důvodem pro rozdělení zakázky na části může být například zajištění účasti většího množství dodavatelů nebo umožnění přístupu menších, regionálních dodavatelů.

V roce 2016 podíl dělených zakázek meziročně mírně vzrostl na 13,5 %, což bylo spojeno s vysokým růstem podílu na objemu a z 27 % na 38,7 %.

Tabulka 14 Podíl veřejných zakázek (ne)dělených na části za roky 2016 a 2015

Rok	2016		2015	
	Počet VZ	Hodnota VZ v ml. Kč	Počet VZ	Hodnota VZ v ml. Kč
VZ dělené na části	1 654	105	1 645	72
VZ na části nedělené	10 555	166	13 489	193
Celkem	12 209	271	15 134	265

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016 za rok 2015, data rok 2016 jsou platná ke dni 28. 2. 2017.
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.7. Hlavní zdroje financování a zakázky spolufinancované z EU

V roce 2016 došlo k meziročnímu poklesu podílu objemu zakázek financovaných převážně z vlastních zdrojů zadavatele (ze 43 % na 22 %), naproti tomu narostl podíl zakázek financovaných z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR (z 22 % na 38 %). Jedná se pravděpodobně o důsledek zlepšující se situace veřejných rozpočtů. Významně poklesl podíl zakázek financovaných z fondů EU (z 22 % na 11 %), což ukazuje na pomalý náběh projektů nového programového období.

Tabulka 15 Přehled zdrojů financování za rok 2016

Pořadí	Hlavní zdroj financování	Hodnota v mlrd. Kč	Podíl na hodnotě v %
1.	Vlastní zdroje zadavatele	59	21,6%
2.	Zdroje z fondů EU	28	10,5%
3.	Zdroje z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR	101	37,5%
4.	Neuvedeno	6	2,2%
5.	Soukromé zdroje	0,3	0,1%
6.	Jiný zdroj financování	0,5	0,2%
7.	Soukromé a jiné zdroje	76	28,0%
Celkem		271	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

Tabulka 16 Přehled zdrojů financování za rok 2015

Pořadí	Hlavní zdroj financování	Hodnota v mlrd. Kč	Podíl na hodnotě v %
1.	Vlastní zdroje zadavatele	115	43,4%
2.	Zdroje z fondů EU	82	30,9%
3.	Zdroje z veřejných rozpočtů a státních fondů ČR	59	22,2%
4.	Neuvedeno	8	3,1%
5.	Soukromé zdroje	1	0,4%
6.	Jiný zdroj financování	0,01	0,0%
Celkem		250	100,0%

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016
Do tohoto přehledu nebyly zahrnuty údaje za soutěže o návrh.

2.2.8. Zvláštní postupy v zadávacím řízení

Rámcové smlouvy/dohody

Rámcová smlouva/dohoda je písemná smlouva na dobu určitou, uzavřená mezi zadavatelem a jedním či více dodavateli, jejímž předmětem jsou opakující se dodávky, služby nebo stavební práce s obdobným předmětem plnění. Jedná se o jeden z nástrojů, který zvyšuje flexibilitu při nakupování od externích subjektů.

Počet uzavřených rámcových smluv/dohod meziročně výrazně vzrostl o 57 %, přičemž objem se téměř zešestinásobil. Nárůst objemu je podstatně významnější u veřejných zadavatelů, což lze považovat za pozitivní, neboť rámcové

smlouvy/dohody jsou jedním z nástrojů, který umožňuje flexibilní nakupování od externích dodavatelů.

Tabulka 16 Přehled využití rámcových smluv/dohod za rok 2016

Druh zadavatele	Počet rámcových smluv/dohod	Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových smluv/dohod v mld. Kč
Veřejný	1 124	60,2
Sektorový	134	13,9
Celkem	1 258	74,1

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

Pozn. Počet rámcových smluv/dohod udává počet zadaných veřejných zakázek v daném roce, jejichž výsledkem bylo uzavření rámcové smlouvy/dohody. Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových smluv/dohod v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky prostřednictvím rámcových smluv/dohod v daném roce.

Tabulka 17 Přehled využití rámcových smluv za rok 2015

Druh zadavatele	Počet rámcových smluv/dohoda	Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových smluv/dohod v mld. Kč
Veřejný	718	10,0
Sektorový	82	2,4
Celkem	800	12,5

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Pozn. Počet rámcových smluv/dohod udává počet zadaných veřejných zakázek v daném roce, jejichž výsledkem bylo uzavření rámcové smlouvy/dohody. Hodnota zakázek zadaných na základě rámcových smluv/dohod v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky prostřednictvím rámcových smluv/dohod v daném roce.

Dynamický nákupní systém

Dynamický nákupní systém (dále jen „DNS“) je plně elektronický systém, který umožňuje zadavatelům opakovaně pořizovat běžné, jednoduché dodávky, služby či stavební práce. DNS se zavádí shodnými postupy jako otevřené řízení⁷, kdy zadavatel uveřejněním oznámení o zakázce ve Věstníku osloví neomezený počet dodavatelů a vyzve je k podání předběžných nabídek. Dodavatelé mají ovšem možnost zařadit se do DNS po celou dobu jeho trvání.

V České republice aktivně využívají DNS pouze veřejní zadavatelé, ročně se jedná o několik desítek nově zavedených systémů. Meziročně došlo k významnému nárůstu počtu zavedených DNS o více než 173 %. Stejně tak narostl i objem reálně vynaložených finančních prostředků v rámci DNS a to na 15 mld. Kč. Oproti roku 2015 je zde možné identifikovat značnou dynamiku. Stejně jako v případě rámcových smluv/dohod lze tento trend hodnotit pozitivně.

Tabulka 18 Přehled využití DNS za rok 2016

Druh zadavatele	Počet zavedených DNS	Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč
Veřejný	142	15
Sektorový	0	0
Celkem	142	15

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 28. 2. 2017

Pozn. Počet zavedených DNS udává počet zahájených veřejných zakázek v daném roce. Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky v rámci DNS v daném roce.

Tabulka 19 Přehled využití DNS za rok 2015

Druh zadavatele	Počet zavedených DNS	Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč
Veřejný	52	0,7
Sektorový	0	0,0
Celkem	52	0,7

Zdroj: Informační systém o veřejných zakázkách ke dni 10. 2. 2016

Pozn. Počet zavedených DNS udává počet zahájených veřejných zakázek v daném roce. Hodnota zakázek v rámci DNS v mld. Kč udává reálně čerpané prostředky v rámci DNS v daném roce.

⁷ Dle ZZVZ se DNS nově zavádí dle postupu pro užší řízení (§ 58 – 59 ZZVZ)

3. Problémy trhu veřejných zakázek identifikované v praxi kontrolních orgánů

3.1. Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Nejvyšším kontrolním úřadem v oblasti veřejných zakázek⁸

V rámci zákonem vymezené působnosti provádí Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ) kontrolu zadávání státních, resp. veřejných zakázek. V roce 2016 bylo dokončeno celkem 40 kontrolních akcí, z nichž více jak polovina se zabývala kontrolou veřejných zakázek.

Kontrola NKÚ je podroben zadávací proces nejen z pohledu samotného dodržení zákonného procesního postupu, ale rovněž z hlediska dosažení odpovídající ceny za poskytnuté plnění s ohledem na dodržování zásad 3E, tj. hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti nakládání s peněžními prostředky na základě realizovaných zadávacích řízení.

Z kontrol ukončených v roce 2016 vyplývá, že k nejvýznamnějším pochybením v zadávací činnosti kontrolovaných osob zejména patří:

- nedostatečné vymezení předmětu veřejné zakázky,
- účelové dělení předmětu veřejné zakázky do více samostatných zakázek a jeho postupné zadávání v režimu podlimitních zakázek nebo zakázek malého rozsahu,
- nedostatečné konkurenční prostředí,
- nevyločení uchazeče při nesplnění kvalifikačních předpokladů a následné uzavření smlouvy s tímto uchazečem.

Kontrola zadávání veřejných zakázek je dlouhodobou prioritou kontrolní činnosti NKÚ. K pochybením, která NKÚ zjišťuje opakovaně, a která mají vliv na výběr nejvhodnější nabídky a následné hospodárné vynakládání peněžních prostředků, patří zejména:

- nejednoznačné vymezení zadávacích podmínek z hlediska kvantitativního a kvalitativního s následným prodražením realizované zakázky a prodlužováním termínu dokončení,
- stanovení neodůvodněně přísných diskriminačních kvalifikačních předpokladů, které může splnit jen velmi malý počet uchazečů, přestože okruh možných dodavatelů je několikanásobný,

⁸ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Nejvyšším kontrolním úřadem.

- nesprávné stanovení předpokládané hodnoty pořizovaného plnění,
- účelové dělení předmětu veřejné zakázky na více samostatných zakázek, které jsou následně zadávány v podlimitním režimu nebo zcela mimo režim zákona,
- nevyužití zákonné možnosti dělení veřejné zakázky na části s cílem rozšíření konkurenčního prostředí,
- nedostatečně zpracovaná zadávací dokumentace, jejíž součástí nebyla úplná projektová dokumentace,
- neprůkazný postup při hodnocení nabídek, nejasně stanovená hodnotící kritéria, hodnocení podle jiných kritérií,
- nerovné zacházení s uchazeči o veřejnou zakázku,
- neopodstatněné vyloučení uchazeče.

Přetrvávajícím nedostatkem je zadávání veřejných zakázek bez otevřené hospodářské soutěže, zejména nadužívání jednacích řízení bez uveřejnění (JŘBU). Mezi zásadní rizika jeho používání patří omezování soutěžního prostředí, nehospodárnost, diskriminace a v neposlední řadě i víceletá závislost na jednom dodavateli (vendor lock-in).

NKÚ opakovaně upozorňuje na nadměrné využívání JŘBU v oblasti ICT. Kontrolami NKÚ jsou zjišťovány případy, kdy veřejní zadavatelé neučinili žádné kroky, které by závislost na jednom dodavateli odstranily nebo alespoň omezily, ale naopak svojí činností tuto závislost dále prohlubují.

3.2. Hlavní identifikované problémy z kontrol realizovaných Úřadem pro ochranu hospodářské soutěže v oblasti veřejných zakázek

Mezi nejčastější typová pochybení zadavatelů spadá:

- nepřiměřené (diskriminační) nastavení kvalifikačních předpokladů,
- neoprávněné zrušení zadávacího řízení zadavatelem,
- neurčité a/nebo nejednoznačné vymezení zadávacích podmínek, případně nepřiměřenost zadávacích podmínek vymezených zadavatelem,
- nesprávné posouzení a hodnocení nabídek, zejména v souvislosti s mimořádně nízkou nabídkovou cenou a stanovením subjektivních hodnotících kritérií zadavatelem,
- nesprávný postup zadavatele, kdy tento nevyloučí z účasti v zadávacím řízení dodavatele, jehož nabídka nebyla v souladu se zákonem nebo s požadavky zadavatele,
- porušení uveřejňovacích povinností,

- zadání veřejné zakázky zcela mimo režim zákona o veřejných zakázkách (ač byl zadavatel podle zákona povinen postupovat),
- užití režimu jednacího řízení bez uveřejnění, ačkoli k tomu nejsou splněny všechny zákonné předpoklady.

Nezřídkou Úřad sankcionoval také prohřešky, kterých se zadavatelé dopustili při dodatečných úpravách zadávacích podmínek, zejm. pak případy nedostatečného prodloužení lhůty pro podání nabídek.

I nadále také přetrvávala pochybení zadavatelů při rušení zadávacího řízení kde - ač zákon č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách⁹, možnosti zrušení zadávacího řízení značně limitoval – docházelo k nezákonnému nadužívání tohoto institutu.

Mezi hlavní skupiny zadavatelů, s nimiž Úřad ve správním řízení řešil soulad postupu se zákonem, patřili veřejní zadavatelé. Jde-li o konkrétní typy zadavatelů, jež frekventovaněji vystupovaly jako účastníci správního řízení, jednalo se nejvíce o města a obce, ministerstva a jiné ústřední orgány státní správy, dále subjekty podílející se na poskytování zdravotní péče (zdravotnická zařízení, zdravotní pojišťovny a státní orgány s věcnou působností v této oblasti), subjekty působící v oblasti dopravy a také vysoké školy.

Z pohledu oblastí trhů dotčených v průběhu roku 2016 v rámci veřejných zakázek šetřených před Úřadem se jednalo nejčastěji (a již tradičně) o veřejné zakázky zadávané v oblasti stavebnictví a IT. Často byly rovněž přezkoumávány veřejné zakázky v oblasti vzdělávání a zdravotnictví. V menším počtu byly přezkoumávány veřejné zakázky v oblasti administrativy a auditní činnosti.

I v roce 2016 se Úřad v nezanedbatelné míře setkával s posuzováním tzv. vnitřního přímého zadávání veřejných zakázek (tzv. in-house výjimky) a obecně i dalších typů výjimek, tedy veřejných zakázek, které jsou vyjmuty z působnosti zákona. Nezřídkou se zadavatelé s žádostmi o upřesnění definice výjimek obraceli na Úřad ve formě dotazů.

Dlouhodobě pozorovaným trendem je časté zadávání veřejných zakázek v režimu jednacího řízení bez uveřejnění, kdy pro jeho využití nejsou naplněny všechny zákonem stanovené podmínky. Stálým problémem rovněž zůstává mimořádně nízká nabídková cena a způsob, jakým se s její existencí – či námitkou její existence –

⁹ Převážná většina konstatovaných pochybení zadavatelů vyvěrala z porušení zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách, z toho důvodu zde (i dále v textu) odkazují především na ustanovení tohoto zákona. Případy porušení zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek, budou zahrnuty bez výslovného označení.

zadavatelé vypořádávají, nebo poptávání nesouvisejících plnění společně, aniž by zadavatelé rozdělili veřejnou zakázku na části, což by umožnilo účast více dodavatelů, čímž se dopouštějí porušení zásady zákazu diskriminace příliš širokým vymezením předmětu veřejné zakázky.

3.3. Poznatky z výkonu finanční kontroly dodržování zákona č. 137/2006 Sb., o veřejných zakázkách v orgánech veřejné správy za rok 2016¹⁰

Ministerstvo financí se ve sledovaném období v rámci provádění veřejnosprávních kontrol dle zákona č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole ve veřejné správě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů (zákon o finanční kontrole), zaměřil mimo jiné na kontrolu dodržování ZVZ.

1) Zjištěná nejčastěji se opakující pochybení:

- a. nedodržování zásady transparentnosti, rovného zacházení a zákazu diskriminace ve smyslu § 6 ZVZ (např. nedostatečná dokumentace zadání a průběhu zadávacího nebo výběrového řízení);
- b. nedoložení způsobu stanovení předpokládané hodnoty resp. nedostatečné podklady (z časového hlediska, bez provazby na zajištění naplnění hospodárnosti a řádného finančního řízení), případně nestanovení předpokládané hodnoty vůbec;
- c. diskriminační nastavení předmětu veřejné zakázky (např. ve vymezení předmětu zakázky nebo v zadávací dokumentaci jsou uváděny názvy konkrétních značek produktů);
- d. umělé rozdělení zakázek na stavební práce/služby/dodávky;
- e. stanovení neopodstatněných, nepřiměřených a diskriminačních kvalifikačních předpokladů ve vztahu k druhu, rozsahu a složitosti předmětu veřejné zakázky (stanovení nepřiměřené výše hodnoty referenčních zakázek, nevyužívání možnosti vyžádání písemného objasnění nabídky);
- f. zadavatelé v některých případech nevyklučují z účasti v zadávacím řízení uchazeče, kteří neprokázali splnění kvalifikace či jiné stanovené podmínky vč. zákonem stanovené náležitosti;
- g. zadavatelé ověřují předložené nabídky uchazečů pouze formálně, např. poskytnuté reference fakticky neověřují;
- h. oslovování stále stejného okruhu vybraných uchazečů, potenciálních dodavatelů, s dopadem na oslabení řádné hospodářské soutěže;

¹⁰ Podklady pro tuto podkapitolu byly poskytnuty Ministerstvem financí.

- i. porušení podmínek výběrového řízení přímo zadavatelem, nestanovení či neurčitě stanovení způsobu prokázání splnění podmínek řízení, neurčitě a/nebo nejednoznačné vymezení podmínek řízení;
- j. pochybení v nastavených kritériích pro hodnocení nabídek, např. použití subjektivních hodnotících kritérií, nedostatečná specifikace hodnotících kritérií (bez uvedení preferencí zadavatele), nedostatečně a nejednoznačně popsán způsob hodnocení v rámci subkritérií;
- k. pochybení ve způsobu hodnocení nabídek - neodpovídá předem stanovenému postupu, případně jsou kritéria pro hodnocení nabídek dodatečně upravována;
- l. netransparentní hodnocení nabídek - nedostatky při posouzení nabídek, nedostatečně zdokumentovaný způsob hodnocení nabídek podle vah, u jednotlivých nabídek nebyly hodnotící komisí v rámci jednotlivých subkritérií hodnoceny stejné parametry, hodnotící komisí nebyly vyřazeny nabídky, které nesplňovaly podmínky uvedené v zadávací dokumentaci nebo naopak (závažné porušení);
- m. dochází k uzavírání smluv v rozporu s návrhem smlouvy obsaženým v původních zadávacích podmínkách (např. v části předmětu a doby plnění);
- n. nedodržení lhůty nebo způsobu pro oznámení o výsledku zadávacího řízení;
- o. veřejný zadavatel neuveřejňuje na profilu zadavatele, případně nedodrží lhůtu:
 - i) smlouvu uzavřenou na veřejnou zakázku včetně všech jejích změn a dodatků,
 - ii) když zadavatel neuveřejnil skutečně uhrazenou cenu do 90 dnů od splnění smlouvy na profilu zadavatele;
 - iii) seznam subdodavatelů do 90 dnů od splnění smlouvy, případně do 31. března následujícího kalendářního roku v případě, že plnění smlouvy přesahuje 1 rok;
- p. chybný postup při zadávání dodatečných stavebních prací, nových stavebních prací a změn předmětu díla (závažné porušení);
- q. provedení podstatných změn po uzavření smlouvy, např. posunutí termínu dodání zakázky bez objektivních příčin, neuplatnění smluvních pokut nebo upuštění od požadovaných záruk (závažné porušení);
- r. dokumentace spisové složky veřejné zakázky není vždy úplná, chybí prokazatelné údaje o způsobu a formě přijímání a doručování písemností, z čehož plyne návazná nejasnost plnění zákonem stanovených lhůt;
- s. absence, případně porušování interních směrnic pro zadávání veřejných zakázek (včetně zakázek malého rozsahu), kdy je porušení interních směrnic i porušením obecných zásad postupu zadavatele dle § 6 ZZVZ.

2) Hlavní problémové skupiny zadavatelů veřejných zakázek

Za auditní orgán lze problémové skupiny šířeji kategorizovat a to takto:

- a) ústřední orgány státní správy (ministerstva a jiné orgány),
- b) některé další organizační složky státu,
- c) kraje,
- d) podnikatelské subjekty jako dotovaní příjemci veřejných podpor,
- e) zájmová sdružení,
- f) příspěvkové organizace obcí a krajů,
- g) veřejné vysoké školy.

Za odbor Kontrola bylo v roce 2016 vykonáno nejvíce kontrol na kapitole Ministerstva spravedlnosti, a proto se výše uvedená zjištění dotýkají zejména zadávání veřejných zakázek v institucích resortu Ministerstva spravedlnosti, která vykazují zpravidla obdobná pochybení při procesu zadávání, dodržování a novelizaci resortních směrnic nebo v následných změnách smluv uzavřených s dodavateli.

Při kontrole dotací bylo zjištěno, že Ministerstvo kultury nastavilo podmínky přidělení dotace, povinnosti příjemce dotace a podmínky zúčtování dotace (dále jen „Podmínky“), v rozporu se Zásadami vlády pro poskytování dotací ze státního rozpočtu České republiky nestátním neziskovým organizacím ústředními orgány státní správy¹¹ (dále jen „Zásady“). Konkrétně bod 8 těchto Podmínek, podle kterého byl příjemce povinen: „Postupovat v souladu se ZVZ v platném znění, pokud použije prostředky státního rozpočtu k úhradě zakázky, která je nadlimitní nebo podlimitní VZ podle tohoto zákona.“ Poskytovatel nestanovil výše uvedenou podmínku v souladu s Částí druhou bodem 21) písm. j) Zásad, kterým byla stanovena povinnost postupovat v souladu se ZVZ, pokud příjemce použije prostředky státního rozpočtu k úhradě zakázky, která je veřejnou zakázkou podle § 7 ZVZ.

¹¹ Příloha k usnesení vlády č. 92 ze dne 1. února 2010

3) Hlavní problémové typy veřejných zakázek:

- a) veřejné zakázky na **stavební práce a dodávky**. Častým zjištěním u stavebních prací je navyšování ceny původní veřejné zakázky z důvodu potřeby provádění dodatečných a nových stavebních prací, u nichž není dostatečně prokázáno kumulativní naplnění podmínek zákona. Dalším častým zjištěním je také změna předmětu díla;
- b) **dodávky informačních technologií**, kdy je předmět vymezen konkrétně značkou nebo technickými parametry konkrétního výrobku;
- c) **dopravních prostředků**, kdy je předmět vymezen konkrétně značkou nebo technickými parametry konkrétního výrobku;
- d) zakázky na **liniové stavby**;
- e) **měkké projekty**: propagační a podobné služby, rekvalifikační kurzy apod.;
- f) zakázky na pořízení vysoce specializovaných dodávek a služeb **ve zdravotnictví**;
- g) zakázky na pořízení vysoce specializovaných dodávek a služeb ve **výzkumu**.

Byť toto není předmětem tohoto dokumentu je nutné za odbor Kontrola zmínit, že hlavním problémovým typem jsou veřejné zakázky malého rozsahu.

Bezformálnost veřejných zakázek malého rozsahu je doprovázena vysokou mírou chybovosti v zadávání, která by mohla být redukována například úpravou tohoto procesu právním **předpisem nižší právní síly** (a jeho důsledným dodržováním), nebrání-li tomu komunitární nebo jiné předpisy.

Tyto zakázky nejsou ani předmětem přezkumu orgánem dohledu, tedy Úřadu pro ochranu hospodářské soutěže, a neexistuje pro ně dostatečná výkladová praxe.

4) Trendy, které v posledních letech vnímáme

Za odbor Kontrola je nutné znovu zmínit, že nejčastěji zadávanými veřejnými zakázkami jsou zakázky malého rozsahu, jejichž proces zadávání není upraven zákonem a mají být realizovány na základě dodržování zásad uvedených v § 6 ZZVZ. Trend poslední doby byl rovněž zachycen v **nárůstu poměru realizovaných VZMR vůči VZ realizovaným standardním postupem podle ZVZ**.

Další trend lze spatřovat v zadávání značné části veřejných zakázek prostřednictvím systémů elektronických tržišť. Každé z nich vykazuje jisté nejasnosti, které následně i nedbalostně vedou k **pochybení zadavatele při zadávání zakázek**. Jedná se především o situace, kdy přes e-tržiště se realizují jak veřejné zakázky malého rozsahu, tak zjednodušená podlimitní řízení, mnohdy však dochází v případech zakázek malého rozsahu k používání institutů, které přísluší vyšší formě zadávání.

K této situaci dochází pravděpodobně i proto, že na dané dvě kategorie veřejných zakázek neexistuje v rámci elektronických tržišť jednotná zastřešující metodika postupu, která by takovým situacím mohla zamezit. Dále se jedná o odlišnou terminologii jak mezi tržišti samotnými, tak hlavně ve srovnání se ZVZ, ale i zákonem č. 89/2012 Sb., občanským zákoníkem. V neposlední řadě je problém v nesprávném počítání lhůt, a tím jejich nedodržování.

Auditní orgán se vzhledem ke své působnosti nevyjadřuje k aktuálním trendům, neboť finanční kontroly provádí až po certifikaci výdajů EK, tj. několik let zpětně.

Obecně lze zaznamenat zejména zjednodušování nastavení kvalifikačních a hodnotících kritérií ve snaze zadavatelů vyhnout se komplikacím v souvislosti s následnou (často několikanásobnou) kontrolou. Soutěžení pouze na cenu.

Ve vztahu k novému zákonu o zadávání veřejných zakázek (a novelizacím ZVZ) je nutné zmínit, že **legimita postupů** při zadávání veřejných zakázek, **které v minulosti byly zakázané, hodnoceny jako netransparentní a diskriminační, jsou v nové právní úpravě jako standardní.**

4. Informační systém o veřejných zakázkách

4.1. Věstník veřejných zakázek

V roce 2016 došlo v souvislosti s přijetím ZZVZ k rozsáhlé úpravě Věstníku tak, aby korespondoval s platnou legislativou od 1. 10. 2016, kdy došlo k nabytí účinnosti ZZVZ.

Z důvodu usnadnění procesu zadávání podlimitních veřejných zakázek, kterých je co do počtu více, byla vytvořena podlimitní sada formulářů, která je stanovena národní úpravou – vyhláška č. 168/2016 Sb., o uveřejňování formulářů pro účely zákona o zadávání veřejných zakázek a náležitostech profilu zadavatele.

Současně byla implementována nová sada evropských formulářů pro nadlimitní veřejné zakázky, které jsou definované v prováděcím nařízení komise (EU) 2015/1986 ze dne 11. listopadu 2015, kterým se stanoví standardní formuláře pro uveřejňování oznámení v oblasti zadávání veřejných zakázek a kterým se zrušuje prováděcí nařízení (EU) č. 842/2011.

Dále byla v souladu se zněním vyhlášky č. 168/2016 Sb., zrušena povinnost elektronicky podepisovat každý formulář při odeslání k uveřejnění. V souvislosti s rostoucím důrazem na elektronizaci procesu zadávání, již není možné odesílat formuláře k uveřejnění v listinné podobě (papírové formuláře) ani využívat off-line verzi formuláře (PDF).

Vzhledem k výše popsaným úpravám, které ovlivnily proces uveřejňování, bylo MMR vytvořeno 26 metodických pokynů, které jsou dostupné na Věstníku a na Portále VZ.

4.2. Informační systém o veřejných zakázkách a modul SKD

V souvislosti s rozsáhlou úpravou Věstníku bylo nezbytné upravit i ISVZ. Byl přepracován algoritmus tvorby statistických sestav v návaznosti na změnu povinných a nepovinných polí, které zadavatelé vyplňují do standardních formulářů. Obdobně rozsáhlá úprava byla vyvolána vytvořením podlimitní sady formulářů, a bylo tedy nezbytné vytvořit zcela nové statistické sestavy, založené na nové sadě formulářů.

Jedním s významných modulů ISVZ je seznam kvalifikovaných dodavatelů (dále jen „SKD“), který umožňuje dodavatelům prokázat splnění základní a profesní kvalifikace pro účely zápisu do SKD. Dodavatel zapsaný do SKD pak v případě podávání

nabídky do zadávacího řízení prokazuje splnění základní a profesní kvalifikace tím, že předloží výpis ze SKD.

Nový ZZVZ oproti původní právní úpravě významným způsobem změnil jak rozsah kvalifikace, tak způsob jejího prokazování. Systém SKD byl proto fakticky v tomto smyslu vytvořen znovu při zachování procesů stanovených správním řádem.

Závěr

Rok 2016 byl v oblasti zadávání veřejných zakázek zásadně ovlivněn přijetím nového zákona o zadávání veřejných zakázek a následnou cca 5 měsíční legisvakanční dobou, během které se jak vládní sektor, tak dodavatelská obec musela přizpůsobit, resp. připravit se na podmínky nové legislativy.

V roce 2016 došlo ve srovnání s rokem 2015 k poklesu velikosti trhu veřejných zakázek o téměř 100 mld. Kč na současných 486 mld. Kč vč. DPH. Důvodem tohoto poklesu je s největší pravděpodobností absence snahy zadavatelů dočerpát prostředky z evropských fondů za předchozí programové období, která byla charakteristická pro rok 2015.

Tato skutečnost je potvrzená i tím, že došlo k významnému poklesu hrubé tvorby fixního kapitálu sektoru vládních institucí, a to o 77 mld. Kč, což zhruba odpovídá poklesu trhu veřejných zakázek u veřejných zadavatelů.

V minulém období bylo zahájeno o 749 veřejných zakázek více než v roce 2015, s tím, že v posledním čtvrtletí bylo zahájeno pouze necelých 15 % z celkového počtu, což dokládá tu skutečnost, že legislativní změny významným způsobem ovlivnily tuto část trhu veřejných zakázek.

Pozitivně lze hodnotit to, že dominantním druhem zadávacího řízení zůstalo jako v minulých letech otevřené řízení s podílem téměř 72 % na celkovém finančním objemu veřejných zakázek evidovaných v ISVZ. Velice pozitivně lze navíc hodnotit významný pokles použitých JŘBU o 4 p. b., na 10,3 % u veřejných zadavatelů. Toto je více patrné z pohledu objemu zakázek zadaných v JŘBU, kde došlo k poklesu o více než 6 p. b., což v absolutní hodnotě představuje cca 5 mld. Kč bez DPH.

Ukazatel průměrného počtu podaných nabídek u zadaných zakázek veřejných zadavatelů přerušil v roce 2016 pokles zaznamenaný v předešlých letech a mírně vzrostl. V současné době se tak nachází na úrovni let 2006 a 2007. Oproti průměru EU, který se pohybuje kolem 5,5 nabídek na jednu veřejnou zakázku, se tak Česká republika pohybuje podstatně níže.

V následujícím období lze očekávat z důvodu zvýšeného čerpání finančních prostředků v současném programovém období a vzhledem k velmi dobré situaci veřejných rozpočtů opětovné zvýšení trhu veřejných zakázek u veřejných zadavatelů. Tomuto vývoji napovídá i vyšší objem zadaných zakázek za rok 2016, a to proto, že zejména velké zakázky na stavební práce mají víceletý charakter. Hodnota evidovaných zakázek v jednom roce do značné míry předznamenává vývoj trhu v roce následujícím.

Přehled zpracovatelů podkladů pro Výroční zprávu

MMR, Odbor práva veřejných zakázek a koncesí: kapitola 1.

MMR, Odbor elektronizace veřejných zakázek a koncesí: Úvod, kapitola 2., 4. a Závěr

Prof. Ing. Jan Pavel, VŠE Praha: kapitola 2.

Nejvyšší kontrolní úřad, Kontrolní sekce: kapitola 3.1.

Úřad pro ochranu hospodářské soutěže: kapitola 3.2.

Ministerstvo financí, Centrální harmonizační jednotka: kapitola 3.3.

Přehled použitých tabulek a grafů

Tabulka 1	Základní údaje o trhu veřejných zakázek v letech 2011-2016.....	9
Tabulka 2	Podíl prostředků alokovaných veřejnými a sektorovými zadavateli na celkové velikosti trhu veřejných zakázek.....	10
Tabulka 3	Podíl objemu finančních prostředků VZ evidovaných ISVZ na celkovém trhu veřejných zakázek.....	11
Tabulka 4	Veřejné zakázky zahájené v roce 2016.....	12
Tabulka 5	Veřejné zakázky zadané v roce 2016.....	13
Tabulka 6	Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2016.....	14
Tabulka 7	Počet uveřejněných platných formulářů "Zrušení zadávacího řízení/soutěže o návrh" za rok 2015.....	14
Tabulka 8	Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2016.....	15
Tabulka 9	Přehled veřejných zakázek dle limitu za rok 2015.....	15
Tabulka10	Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2016.....	16
Tabulka11	Statistika zadaných veřejných zakázek dle druhu zadavatele a zadávacího řízení za rok 2015.....	16
Tabulka 12	Počet a hodnota realizovaných soutěží o návrh.....	17
Tabulka 13	Analýza trendů použitých hodnotících kritérií – data z výsledkových formulářů.....	26
Tabulka 14	Podíl veřejných zakázek (ne)dělených na části za roky 2016 a 2015.....	28
Tabulka 15	Přehled zdrojů financování za rok 2016.....	29
Tabulka 16	Přehled využití rámcových smluv za rok 2016.....	30
Tabulka 17	Přehled využití rámcových smluv za rok 2015.....	30
Tabulka 18	Přehled využití DNS za rok 2016.....	31
Tabulka 19	Přehled využití DNS za rok 2015.....	31

ISBN: 978-80-7538-135-4